SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 150. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 7, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го СЕРПНЯ 1993. Ч. 150. РІК С.

НАЗНАЧЕНО НОВИХ ІЄРАРХІВ В УКРАЇНІ

Львів. — Синод єпископів Української Греко-Католицької Церкви, який відбувся у Львові в днях 16-31-го травня 1992 року під проводом Патріярха і Кардинала Мирослава Івана Любачівського, рішив створити чотири нові єпархії: Тернопільську, Зборівську, Коломийсько - Чернівецьку, Самбірсько-Дрогобицьку.

Згідно з каноном 85 п. 1 Кодексу канонів Східних Церков, представлено це рішення Римському Апостольському Престолові і тепер, одночасно у Львові і Римі, публікуються ці рішення.

Ординарієм Тернопільської Епархії назначено дотеперішнього помічника Єпископа Львівського Владику Михайла Сабригу.

Ординарієм Зборівської Епархії назначено дотеперішнього вікарія Львівської Провінції оо. Редемптористів о. Михайла Колтуна.

Ординарієм Коломийсько-Чернівецької Епархії призначено дотеперішнього помічника Івано-Франківської Епархії Владику Павла Василика.

Епархіальний престол Самбірсько-Дрогобицької Епархії є тимчасово вакантний. На основі канону 220 Владика Любачівський, проконсультувавшись з Постійним Синодом, назначив епархіяльним адміністратором цієї Епархії Владику Юліяна Вороновського.

Синод рішив створити окрему Курію Патріярха (Верховного Архиєпископа) згідно з каноном 114. В склад Партіяршої Курії входять члени Постійного Синоду, канцлер, економ, голова трибуналу і голова Літургічної комісії. Головою Постійного Синоду є Патріярх Любачівський.

Україні вистачить свого хліба

Київ (УНІАР). — Тут 3-го серпня в інтерв'ю для представників преси віце-прем'єр-міністер Віктор Дем'янов підкреслив, що досвід Черкаської і Полтавської областей стверджує, що Україна має першорядну технологію вирощування зерна і добрих фахівців.

„Якщо до цього додати машини, механізми і засоби для захисту рослин, то без великих додаткових витрат ми можемо подвоїти врожаї на наших полях", — сказав Дем'янов.

Завершується підготова до бенкету в Ню Йорку

Ню Йорк. — Комітет у складі представників: постійного представництва України при ООН, генерального консуляту України в Ню Йорку, Українського Конгресового Комітету Америки, Української Американської Координаційної Ради влаштовує святковий бенкет з нагоди другої річниці самостійности України. Бенкет відбудеться у вівторок, 24-го серпня, в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку, 140 Друга авеню.

Промовці — амбасадор Віктор Батюк та письменник Микола Руденко. В мистецькій програмі участь братимуть Оксана Кровицька, Калина Чолган, Ярослав Гнатюк та Володимир Винницький. О год. 6-ій вечора — коктейл, о 7-ій — бенкет. Вступ — 30 дол. від особи. Квитки можна замовляти особисто або листовно до 17-го серпня в УККА, 203 Second Ave., New York, N.Y. 10003, tel. (212) 228-6840, або в УАКРаді, 142 Second Ave., New York, N.Y. 10003, tel. (212) 505-1765. Весь дохід призначений на Фонд Генерального Консуляту України в Ню Йорку. В день бенкету квитки не продаватимуться, всі столи будуть нумеровані.

Відбулася нарада придунайських країн

Київ (УНІАР). — Тут 3-го серпня відбулася пресова конференція начальника управління міжнародних організацій МЗС України Бориса Гудими, який прибув з Букарешту, де взяв участь у нараді придунайських країн. Учасниками наради були представники України, Австрії, Болгарії та Румунії, які обговорили питання, пов'язані з пропуском суден різних країн по ріці Дунай.

Делегація України запропонувала два способи для поліпшення водного шляху в цьому регіоні: 1. Дозвіл надавати на весь обсяг товару згідно з контрактом; 2. Дозвіл має бути наданим протягом 72 годин після дозволу Комісії санкцій ООН. Ці пропозиції сприйняті з зацікавленням і є надія, що таке домовлення буде. В. Гудима зазначив, що нині Югославія і Румунія пропускають українські судна без затримки.

Захищають музей Колянківських

Київ (УНІАР). — Група працівників науки і культури України звернулася до української громадськости Канади з проханням підтримати музей Миколи та Ольги Колянківських, який знаходиться у місті Ніагара-Фоллс.

„Музей Колянківських є культурно-мистецьким осередком українства всього зарубіжжя", — сказано у зверненні. Автори його закликають представників української діяспори докласти зусиль для збереження і примноження цього унікального надбання.

Відбудеться Український Фестиваль в Йонкерсі

Йонкерс, Н. Й. — Тут у неділю, 22-го серпня в Тиббеттс Брук парку від 2-ої до 7-ої год. вечора проходитиме Український Фестиваль.

В програмі — виступи ансамблю „Веселий Львів" з України, танцювальних ансамблів „Калина" та „Калина II" (СУМ), мистецькі виставки, виставки одягу, продаж українських страв та інше. У випадку дощової погоди фестиваль проходитиме в Центрі Української Молоді, 301 Палісайд авеню в Йонкерсі, Н. Й. Організатори фестивалю рекомендують принести зі собою коци або розкладні крісла. Вхід безкоштовний, паркувальні місця — 2.50 дол. від авта. Парк має обладнання для інвалідів та калік.

Тиббеттс Брук парк знаходиться на Мідленд аве. в Йонкерсі, доїзд — через Кросс Кавнті Парквей. За додатковими інформаціями слід телефонувати до Департаменту повітових парків (914) 285 -PARK.

Українські й американські науковці співпрацюють

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 2-го серпня, делегація науковців з Луїзіянського університету, очолювана канцлером аграрного центру ЗСА Ровзом Кеффі, відвідала український відділ Світової наукової ляборторії з метою обміну науково-технічними досягненнями в галузі селекції рослин.

Американські фахівці відвідали дослідницькі станції Академії Наук України в Скадовському і Херсоні, зустрілися з американськими фермерами, які рік тому прибули на Полтавщину і там працюють.

Українські й американські науковці виробили два спільних проєкти для здійснення яких Луїзіянський університет вже виділив 10,000 дол. Надалі фінансування програм „Екологічно чисті продукти" та „Біологічна азотофікація" буде здійснюватися американським аграрним центром і Українською Академією Наук.

Наступний приїзд поширеної делегації американських фахівців, що плянується на кінець серпня, передбачає вироблення програми обміну науковцями та визначення шляхів інтеграції українсько-американських перспективних технологій.

Івано-Франківське. Тут 2-го серпня відбулося вшанування пам'яті загиблих у Другій світовій війні. В колоні, поруч з ветеранами совєтських збройних сил, ішли комбатантки Української Повстанської Армії. Колишні совєтські вояки-ветерани вирішили підняти червоні прапори. Представники партії Демократична Самостійність України теж підняли свої національні прапори. Зчинилася бійка, в результаті якої кілька осіб дістали легкі ушкодження.

Мукачево. — Керівникові одного з промислових підприємтв зателефонували невідомі і наказали, щоб той в одній з кімнат свого щойно збудованого двоповерхового будинку залишив п'ять тисяч долярів.

„Допомогти музеєві — це значить допомогти Україні!"

Клифтон, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Так, ми уважали, що допомогти фінансово Українському Музеєві в Ню Йорку є однозначним із поміччю Україні, — сказав голова Дирекції „Самопомочі" Ярослав Федун.

Клифтон є осідком головного бюра Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в стейті Ню Джерзі, в якому маємо нагоду бути з приводу важливої події — вручення чека на 10,000 дол., призначених на будову Українського Музею в Ню Йорку.

Свідками цього незвичайного моменту були заступник голови Управи Українського Музею д-р Осип Данко, голова Будівельного Комітету Анна Алиськевич і її заступниця Ольга Гнатейко.

Голова Дирекції „Самопоміч" Я. Федун (справа) передає чек на 10,000 дол. голові Будівельного Фонду УМ А. Алиськевич; біля неї — О. Гнатейко і О. Данко.

Ще не так давно ми мали можливість гостити в редакції „Свободи" цього ж голову Дирекції „Самопомочі" Я. Федуна враз із архітектом Юрієм Савицьким і будівничим Мироном Кукурудзою, як вони розгортали перед нами пляни будови приміщення головного бюра Кредитової Кооперативи в Клифтоні. Тепер маємо нагоду відвідати ці нові та виїмково привітливі кімнати чепурного будинку, перед яким у літньому сонці гордо підноситься вгору поруч американського — наш український прапор. Тут вітають нас такі ж привітливі працівники кредитової кооперативи у кожному відділі, а голова дирекції Я. Федун опроваджує по всіх закутинах та ще й приймає підвечірком. Подивляємо модерне устаткування, комп'ютерські машини і довідуємося, що в Управі працюють майже без виїмку молоді люди, які тут набирають досвід у банковій праці та відтак ідуть вперед у цій професії, вже в більших американських установах. Але двері „Самопомочі" є тепер також широко відкриті для приїжджих з України — тих, що тут вже поселилися на довше і тих, що перебувають

(Закінчення на стор. 4)

Американський тижневик аналізує відвідини К. Морозова

Джерзі Сиҭі, Н.Дж.— У американському тижневику „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 9-го серпня вміщена стаття під промовистою назвою — „Україна і бомба". Прикрашена великою світлиною Костянтина Морозова в часі відвідин Вашінгтону, репортери тижневика, які провели інтерв'ю з міністром оборони України, стверджують, що ці відвідини змінили дещо настанову представників Пентагону до України і до важливости добрих стосунків з нею, як самостійною повновартісною державою.

Як інформують американські журналісти, досі Україна ніяк не хотіла переводити в життя наміру усунути нуклеарну зброю зі свого терену. Останній тиждень приніс два малі докази, що справа починає посуватися вперед. Одним із них була офіційна візита міністра оборони України у Вашінгтоні із визнанням його як повноцінного партнера, а друга — роззброєння однієї частини ракет далекого засягу типу СС-19, що наступило в Україні. Як інформував К. Морозов для України є преважним заключення мирного договору, який зобов'язував би всіх партнерів, які його підпишуть.

Тут офіційні американські чинники підтвердили, що буде в тому напрямі співпраця, хоча конкретно про договір не говорилося. Але обіцяно 175 міл. дол. фінансової допомоги на перехования нуклеарної зброї на терені України, яка не була б безпосередньо спрямована на ЗСА. Для політичних чинників у ЗСА далі, однак залишається неспокій з того приводу, як також з приводу не дуже добрих стосунків поміж Україною та Росією. Це вимагає великої терпеливости зі сторони Єльцина і Кравчука але висуває також питання, що станеться коли на їхнє місце прийдуть інші провідники.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 4-ГО СЕРПНЯ, вибухнуло авто-бомба, запарковане поблизу центрального багдадського шпиталю. Представник іракського уряду повідомив, що цю терористичну акцію здійснив „диверсант, який виконував завдання іранських спецслужб". Це вже третій вибух в іракській столиці від часу війни в Перській затоці.

ІНФОРМАЦІЙНЕ АҐЕНТСТВО Пренса Лятіна повідомило з Куби, що Фідель Кастро замінив іншими особами попередніх міністрів сільського господарства, цукрової промисловости і комунікації. Заміна пов'язана з глибокою кризою кубинської економіки. Становище на острові особливо погіршилося в цьому році через дуже мізерний врожай цукрової тростини. Через брак бензини для тракторів і комбайнів врожай виявився на 3 міл. тони меншим, ніж очікувалося.

ЧОТИРНАДЦЯТЬ ІРАНЦІВ, арештованих за крадіжки, засуджено ісламським судом до кари у формі відрубування чотирьох пальців правої руки. Законодавство, що діє в Ірані від часу ісламської революції 1979 року, передбачає, що для відрубування пальців злодієві суд повинен вичислити 27 арґументів, які виправдовували б цей суворий речинець. Злодій, між іншим, має належати до рецидивістів, а його жертва — до бідняків або до хворих людей.

ЗА МИНУЛИЙ НЕДІЛЬНИЙ день на пляжах в Японії втонуло 37 осіб. Згідно з даними поліції, більшість трагічних випадків стосується дітей, про яких належним чином не дбали їхні батьки. Газети пишуть, що взірцево організовані у всьому іншому японці щоліта не дають собі ради з хаосом на пляжах. Наприклад, 1-го серпня тільки в містечку Катасе до морського узбережжя приїхало 242,000 осіб. В цій тісняві і гаморі працівники рятункової служби могли й не чути криків людей, що потребували допомоги у воді.

ЗГІДНО З ВИСЛІДАМИ проведеного у Франції соціологічного опитування, за тридцять останніх років кількість французьких фармерів зменшилася з 4 до 1 мільйона осіб. Майже три четверті фармерських родин мешкають тепер у містах. Половина усіх селян Франції, крім праці у сільському господарстві, має до діла з іншими галузями з метою додаткового заробітку. Якщо 30 років тому лише 5 відсотків селянських синів одружувалися з міськими дівчатами, то тепер цей показник збільшився до 20 відсотків.

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ в питаннях прав людини у Південно-Африканській Республіці оприлюднила заяву, в з якої світ довідується, що за три останні роки у висліді безперервного політичного насильства в країні загинуло 9,325 осіб. Починаючи від липня 1990 року, в ПАР щомісяця гине в середньому 259 осіб.

В СЕРЕДУ, 4-ГО СЕРПНЯ, іранський президент Гашемі Рафсанджані був вдруге заприсяжений на цьому пості. На недавніх виборах за нього проголосували 65 відсотків виборців, тобто 10.5 міл. осіб. Водночас спостерігачі підкреслюють, що на цей раз Г. Рафсанджані дістав значно менше голосів, ніж у висліді виборів 1989 року. Тоді за нього висловилися 94.5 відсотка виборців. Під час своєї першої каденції Г. Рафсанджані уникав радикальних економічних реформ, побоюючись, що вони приведуть до збільшення інфляції і безробіття, від яких у першу чергу постраждали б бідні, а саме вони є найбільш лояльними громадянами республіки. Присягаючи, президент Ірану запевнив, що й далі буде дбати про розповсюдження ісляму і його етичних норм.

КУВАЙТ ПРОДОВЖУЄ споруджувати „межу безпеки" вздовж 240-кілометрового кордону з Іраком. Савдійська газета „Аш-шарк аль-авсат" повідомила, що вже вирито глибокий рів довжиною 75 кілометрів, насипано земляні вали, а перед ними тягнеться замінована смуга. Будують також спостережні вежі, на яких постійно вартуватимуть прикордонники. Тим часом кувайтські офіційні чинники запевняють, що „межа безпеки" створюється не з метою військової оборони, а для унеможливлення незаконного проникнення в Кувайт іракців, яких злидні змушують втікати зі своєї країни.

ПОГРОЗИ НАТО ВПЛИНУЛИ НА СЕРБІВ

Женева. — В четвер, 5-го серпня, лідер боснійських сербів Радован Караджіч повідомив, що сербські формації відійдуть від своїх укріплень в районі гір Ігман і Беляшниці — стратегічних точок, які відкривали шлях на Сараєво. Цю заяву Р. Караджіч зробив після того, як керівництво НАТО згідно з наставленням Вашінгтону, прийняло рішення піддати ударові з повітря сербські війська довкола скупчень мусулман і унеможливити захоплення сербами боснійської столиці.

Як ми вже повідомляли, в понеділок, 2-го серпня, президент Боснії Алія Ізетбеговіч залишив мирні переговори в Женеві, а в середу висунув ультиматум, вимагаючи від сербів, щоб вони до п'ятниці відвели свої війська від Сараєва. Саме цей день визначено і в застороз і НАТО. У висліді в п'ятницю серби зустрілися з мусулманами на території сараєвського летовища і обговорили спосіб відведення сербських формацій та створення коридорів для доставки у столицю гуманітарної допомоги. Серби також погодилися відновити подання в оточене ними місто води, електрики і газу.

Про позитивну зміну ситуації свідчить те, що боснійський президент повернувся до Женеви. Спостерігачі висловлюють побоювання, що А. Ізетбеговіч, розраховуючи на підтримку з боку НАТО, вимагатиме тепер від сербів більших поступок, а це знову може загальмувати переговори. Ще раніше боснійський президент заявив, що не приймає пропозиції Р. Караджіча щодо передання мусулманам 30 відсотків території республіки, оскільки до початку війни мусулманське населення Боснії становило 44 відсотки. Тепер мусулмани контролюють лише 10 відсотків території республіки.

Міністри транспорту вирішують спільні проблеми

Київ (УНІАР). — Тут 16-го липня відбулася координаційна нарада міністрів транспорту країн СНД. В нараді взяли участь міністри, заступники міністрів транспорту та члени міждержавного летунського комітету України, Казахстану, Молдови, Таджикістану, Білорусі, Узбекістану й Росії. Вони обговорили шляхи модернізації глобальної системи управління повітряним транспортом, проблеми соціального захисту працівників автотранспорту, які обслуговують міжнародні рейси, формування тарифної політики на автомобільному транспорті, діяльности міждержавного летунського комітету, системи плянування, резервування і продажу летунських квитків.

Учасники наради передбачають підписання документу про недопущення транспортової бльокади країн СНД, переглядають умови використання технічної допомоги в автомобільному транспорті, забезпечення транспорту паливом під час міжнародних перевезень. Вони домовились внести зміни і доповнення до міждержавної багатосторонньої угоди про встановлення авіяційних пасажирських тарифів за обслуговування літаків.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ поновив д-ра Ленарда Джефріса на становищі керівника департаменту негритянських сутдій у Нюйоркському Міському коледжі, але в той самий час підкреслив, що його „твердження були ненависні, отруйні та варті догани". Це рішення виніс Кеннет Конбой суддя Федерального окружного суду в Мангеттені, що було ясною перемогою для д-ра Л. Джефріса, якого усунено з вище згаданого становища в 1991 році після виголошеної ним промови в Олбані, яку дехто уважав антисемітською. Суддя К. Конбой уважав, що керівники коледжу виявилися „нечесними" і „боягузами" у вирішенні цієї справи та поступили супроти Л. Джефріса не згідно з Американською Конституцією.

У СЕРЕДУ, 4-ГО СЕРПНЯ, 12 федеральних банків резерви позвітували, що не зважаючи на всі несподівані природні нещастя — повені, посуху та дощеві зливи, які навістили ЗСА, не змогли задавити скромного економічного відродження в цілій країні. Цей звіт федеральних банків резерви покриває період за червень і першу половину липня та стверджує, що в загальному вищезгадані нещастя є зосереджені в певних округах і саме тому не мали великого впливу на загальну економіку країни. Цей звіт базувався на опитуванні фармерів, банкирів і керівників підприємств до 27-го липня.

У НЮ ЙОРКУ РОЗПОЧАЛИСЯ спільні виступи всіх трьох кандидатів на посадника міста, якими є теперішній посадник Дейвид Дінкінс — демократ, його однопартієць Рой Інніс і республіканець Рудолф Джуліяні. Перший такий спільний виступ кандидатів відбувся у середу, 4-го серпня, де, виступаючи першим, мер Д. Дінкінс обвинуватив Р. Джуліяні в оминанні відповідей на важливі спірні питання. Коли прийшла черга на Р. Джуліяні, то він без всяких чемностевих вступів закинув Д. Дінкінсові нерішучість і некомпетентність. На думку політичних спостерігачів, це тільки перші кроки боротьби, яка заноситься на завзяту та гостру.

Д-Р ДЖЕК КЕВОРКІЯН знову допоміг хворій людині покінчити самогубством. Цим разом це був молодий 30-річний мужчина Томас Гайд, мол., який хворів недугою АЛС — Аміcтрофічною лятеральною склерозою, що позначається послідовною дегенерацією нервових клітин, центральної нервової системи, що контролює дії мускулів і звичайно закінчується смертю. Не зважаючи на попередні неприємності та теперішнє кількагодинне переслухання поліцією, д-р Д. Кеворкіян заявив, що він „завжди буде це робити, якщо пацієнт мене потребує".

ДОСЛІДИ ОПУБЛІКОВАНІ в найновішому числі престижевого медичного журналу „Ню Енглянд Джорнал оф Медісін" стверджують, що бюрократичні кошти в американських лікарнях виносять 25 відсотків із загальної суми оплат за перебування в шпиталі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Невже мир на Балканах?

У п'ятницю минулого тижня приїхав до Женеви на затяжну конференцію про заведення миру на Балканах президент Боснії Аіля Ізербезовіч, щоб ніби підписати згоду на останній проєкт закінчення поверхдволітньої війни на Балканському півострові. Первісний проєкт передбачував поділ Боснії на 10 автономних округ за тамтешнім етнічним принципом. Боснія рішуче відкинула таку шахівницю, як нереальну і нездійсненну. Опісля ми чули, що не звертаючи уваги на Женевську конференцію, що її скликала Рада Безпеки Об'єднаних Націй у порозумінні з Европейською економічною спільнотою, Сербія і Хорватія порозумілися, що вони поділять між себе Боснію, причому не сказано, яка доля стріне кількасоттисячну меншину мусулман. Останній проєкт пропонує поділ Боснії на три автономні округи: сербську, хорватську і мусулманську. В обширному комунікаті пресового аґенства Ассошіейтед Пресс із столиці Боснії Сараєва читаємо, що боснійські патріоти (невідомо якої національности) готові виректися ідеалу „єдиної Боснії": в заміну за мир і спокій. Як добрий знак, що цим разом дійсно настане кінець тамтешньої безглуздої війни — вказується на факт, що проголошене у Женеві невідомо котре з черги перемир'я дійсно збережено. Нещасні мешканці Сараєва вбачали у тій тиші чудо, бо дотепер сербські далекобійні гармати перетворювали те гарне колись місто у щораз більше румовище, вбиваючи кожного дня цивільних людей.

На цьому місці вказувано вже не раз на безглуздя поведення Сербією війни спершу проти Хорватії, згодом проти Боснії, щоб присилувати їх вернутися під супремацію Сербії у Федеративній Юґославії. Поділ Боснії на три автономні округи також не воскресить Юґославії, а автономія сербської меншини у Боснії так рясно скроплена, що ледве чи ті сербські родини будуть почуватися щасливими, опинившись тепер серед румовищ.

Президент Билл Клінтон таврував у своїй минулорічній передвиборчій кампанії президента Джорджа Буша за його ніби байдужість до подій на Балканах. Пригадуємо, що дуже довго говорилося у політичній термінології про „громадянську війну" в Юґославії і дуже пізно прийшло зрозуміння, що йдеться про збройну аґресію Сербії проти усамостійнених складових частин колишньої Юґославії. Клінтон закинув проєкт збройної інтервенції проти Сербії, але все ще сприяє проєктові бомбардування сербських артилерійських станиць американськими літаками. У минулу суботу мали радити над тим проєктом у головній квартирі НАТО у Брюсселі. Дуже сумнівно, щоб всі члени НАТО, зокрема Великобританія, дали згоду на такий драстичний проєкт, особливо тепер, коли ніби настала реальна можливість замирення на базі згаданого вище поділу Боснії.

Покищо не оприлюднено ніяких подробиць того нового пляну замирення: який устрій матиме Боснія, — чи існуватиме якийсь центральний уряд з автономними трьома маленькими провінціями, — чи ті провінції матимуть своїх лідерів, які будуть черґуватися як лідери централі, на подобу колишньої Юґославії з її шести складовими частинами та столицею у Београді, — у Боснії столицею є Сараєво і що станеться з теперішнім президентом Боснії. А втім — чи всі ті деталі мають якесь значення на тлі трагедії, що її два роки пореживали тамтешні люди?!

Усе у світі кінчається, ніщо не вічне. Була у всесвітній історії 30-літня війна — ніхто її нині не тямить. Розвал СССР перейшов безкровно, розвал Юґославії коштував ще не підраховане число поранених і вбитих. Треба признати правду бідним мешканцям Сараєва, що вони зрікаються „єдиної" Боснії в ім'я припинення затяжної безглуздої смертоносної війни.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Микола Світуха

ПРОТИЛЕЖНІ ПОГЛЯДИ НА БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Престижний академічний журнал „Форейн афейрс" опублікував в ч. 3/1993 р. протилежні погляди двох авторитетних американських політологів на тему ядерної зброї як методи захисту державної безпеки України. В першій статті Джан Міршгаймер, професор політичних наук університету Чикаго, переконливо заступає позицію, що рішення України стати ядерною державою буде ефективним засобом протиставлення домінації Москвою і чинником стабілізації співвідносин в Европі. В другій статті Стівен Міллер, директор Центру науки і міжнародних справ при Гарвардському університеті і редактор журналу „Інтернешенел секюріті", не відхиляючи важливости проблеми державної безпеки України, наводять ряд важливих причин, чому в інтересі України є позбутися ядерної зброї і приєднатися до міжнародного договору про її нерозповсюдження.

Такі дебати двох академічних експертів, ведені в стилі об'єктивного і послідовного розгляду альтернативних арґументів, підносять цілу проблему державної безпеки України з рівня поверхового репортажу про ядерну зброю якогось принагідного кореспондента до рівня серйозної застанови про місце України в майбутньому балянсі сил в Европі з перспективи Заходу, а зокрема ЗСА. Треба Сподіватися, що поява перших двох статтей викличе доповнення інших факторів, факт, який вже сам собою популяризує на Заході проблему безпеки України і наголошує конечність знайти задовільну розв'язку.

Міршгаймер уважає помилкою політику американського тиску на Україну від першого дня проголошення її незалежности. Протиставлення з Україною на тлі ядерної зброї лише побуджує агресивні зазіхання Москви, посилює занепокоєння України неприязною політикою Заходу і послаблює можливий вплив ЗСА як потенційного посередника на випадок дійсної кризи в українсько-російських відношеннях. Україна не передасть всієї ядерної зброї Москві помимо критики і нарікань зі сторони ЗСА і їх европейських союзників, які не є в стані примусити Україну стати без'ядерною державою.

На думку автора, збройний конфлікт між Росією і Україною, міг би стати стимулом для російсько-німецького зудару і різкого загострення протиставлення на цілому европейському суходолі. Не можна виключити поширення такого конфлікту на Польщу і Білорусь, а в дальшій стадії участь в ньому Німеччини, ЗСА, а то й Китаю. Скептикам в цьому питанні автор пригадує історичний факт, що ЗСА не мали найменшого наміру брати участь у воєнних діях в Европі, коли там почалися воєнні акції 1914 і 1939 років. На тлі протиставлення поміж Росією і Україною автор уважає неминучою пряму російсько-німецьку конфронтацію за домінантний вплив у „буферній" смузі Центрально-Східньої Европи. Своєю потужністю самостійна українська держава буде мати стабілізаційний вплив на обох европейських суперників, натомість провал самостійности дав би сильний поштовх для відновлення їх історичного протиставлення. Завдяки переважаючому технічному потенціялові і економічним ресурсам Москви тезу про те, що територію України можна оборонити потужною українською армією без наявности ядерної зброї, як інструменту стримування противника, слід уважати нереальною. Вже сама наявність потужної української армії на північносхідніх кордонах могла б стати мотивом російської аґресії. А на ґарантії Заходом безпеки України не можна розраховувати, бо ані ЗСА, ані европейські партнери НАТО, не є зацікавлені ризикувати можливим збройним конфліктом з ядерною Росією лише задля безпеки України. Про включення України в оборонну систему НАТО також не можна говорити, позаяк поширення „охоронної парасолі" на всю европейську територію було б провокативною політикою супроти Росії.

Проф. Міршгаймер дає переконливі відповіді на чотири головні арґументи, які висуваються у дискусіях про ядерний статус України. Поперше, подібно як Росію, Україну слід трактувати спадкоємницею ядерного СССР, а не державою на зразок Індії, яка хоче стати новим членом обмеженого ядерного клюбу. Визнання України ядерною державою ще не дало б причини іншим европейським державам змагатися за ядерний статус. Подруге, договори Старт, як залишки доби холодної війни, повинні бути змінені, якщо їх положення не відповідають потребам нової дійсности в міжнародному розкладі сил. Першочерговим завданням повинно бути не допустити до зудару поміж Росією і Україною, навіть коштом поширення дотепер ексклюзивного ядерного клюбу. Потретє, сумніви про стабільність і надійність України, як ядерної держави, не є переконливим арґументом, коли серйозно зважити перспективи розпаду Російської Федерації або захоплення влади в Москві крайніми комуністичними чи шовіністичними елементами. Почетверте, враховуючи перспективу погіршення українсько-російських взаємовідносин, найкраще приєднати Україну до ядерного клюбу тепер, заки ще немає різкого конфлікту. Міршгаймер рекомендує, що президент Клінтон повинен поступово, але цілеспрямовано, змінити курс політики ЗСА супроти України, визнаючи, що вона буде ядерною державою, незалежно від того, що зробить Захід.

Протилежний погляд про недоцільність ядерного статусу для України заступає у своїй довгій (13 сторінок друку) статті проф. Стівен Міллер. Він твердить, що однаково в інтересі України, як і Заходу, є виконання Україною заяв Верховної Ради про ратифікацію договору про нерозповсюдження ядерної зброї в характері без'ядерної держави. Міллер піддає сумніву погляд, що наявність ядерної зброї в руках обох сусідів, Росії і України, забезпечить їх мирне співжиття, зокрема за умов явної стратегічної і економічної переваги по стороні Росії. Зокрема, він наголошує на небезпеці збройного зудару в перехідній стадії, коли Україна ще не має повного контролю над ядерною зброєю. Намагання закріпити виключний контроль за Україною може стати причиною конфронтації, а той конфлікту з Росією. Влада України, на погляд Міллера, не має досвіду в організації державної системи безпеки ядерної зброї, факт, який в свою чергу збільшує можливість навторизованого використання ядерної техніки для терористичних цілей. Ядерна зброя в Україні буде під постійною загрозою, тому що Москва має всі інформації про механізм її забезпечення перед використанням, про оборонну систему перед можливим нападом тощо.

Признаючи право Україні, як незалежній державі, вирішувати питання своєї безпеки, Міллер наголошує вісім арґументів, які, на його погляд, підтверджують тезу, що кошт забезпечення ядерного статусу перевищуватиме можливі користі для державної безпеки України. Він подає їх у такій черговості:

1. Спроба перебрати виключний контроль над ядерними головками може стати причиною збройної інтервенції Росії, отож матиме протилежний від бажаного ефект.

2. Стратеґічна ядерна зброя запевнить Україні сумнівний статус держави, на яку будуть націлені ядерні ракети інших держав, включно з ЗСА. Хоч без'ядерний статус не дає ніяких ґарантій, обов'язуючі міжнародні договори зобов'язують всі ядерні держави стриматися від погроз ядерною зброєю.

3. З уваги на брак технічної системи, потрібної для забезпечення продукції і втримування ядерного арсеналу в Україні, її ядерний статус, а тому й безпека, ще на довший час залишиться під загрозою Росії.

4. Тому що ядерна потужність України назавжди залишиться далеко слабшою як Росії, можливі погрози України про застосування ядерної зброї в своїй обороні на випадок конфлікту будуть для неї крайньо небезпечною політикою.

5. Ядерна зброя сама по собі не розв'язує проблеми безпеки, не виключає потреби втримувати могутні збройні сили, конечні на випадок зудару реґіонального маштабу.

6. Кошти втримування ядерної потужности слід розраховувати від трьох до п'яти більйонів долярів річно. Інвестиція такої суми у звичайні військові сили значно збільшила б оборонний потенціял України.

7. Ядерний статус України підважить міжнародні договори про контролю озброєнь, а зокрема важливі з погляду оборонних інтересів України зобов'язання про обмеження кількости і якости російських військ, які можуть бути дислоковані на захід від Уралу, обов'язкове виявлення пляну про масове переміщення військ, про маневри тощо. Такі обмеження посилюють ефективну оборонну спроможність України перед несподіваним напа-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про дитячі, недитячі ігри

Про „дитячі ігри з кримінальним відтинком" є повідомлення у щоденнику „За вільну Україну" начальника громадських зв'язків Управління Внутрішніх Справ Львівської области, де ця, либонь, найкраще поінформована про дійсний стан речі, людина, подає цілий ряд таких ігор сумнівної вартости, а то і потрясаючих своєю жорстокістю.

Отже читаємо про це, як один школяр відобрав насильно другому на вулицях Львова 20 долярів, як учениця 9-ої кляси вишахрувала у п'ятирічної дівчинки золоті кульчики, як з одного будинків на вулиці Шевченка малолітній злодійчук вкрав речі на велику суму гроша, а інший семикласник обікрав мешкання із 200 дол. радіоапаратури та тощо.

До цих, тепер найбільше популярних дитячих „ігор", а це крадежей, автор додає ще інші кримінальні злочини сексуального порядку, авторами яких є середньошкільники.

Читаємо це повідомлення, бо важко назвати його статтею і стає справді лячно, якими іграми займаються тепер діти в нашій Україні.

Про зростаючу епідемію злочинности в Україні так тісно пов'язану із економічним станом та браком відповідних законів і тих, які б консеквентно притримувалися правопорядку, слухаємо тепер і читаємо постійно. Це здається ціна, яку треба платити за демократію і свободу та вплив „гнилого" Заходу.

Розуміється, усіх нас це дуже турбує і викликує страх, але ще більше страх нас огортає коли читаємо або маємо докази, що ця хвиля злочинности охопила вже тепер нашу молодь, або таки дітвору, яка ще повинна бути у віці безжурности, справжніх ігор та дитячої наївности. Звідкіля отже ця пошесть кримінальних вчинків, про які читаємо в пресі України чи чуємо із оповідань?

Повідомлення у пресі в певний спосіб їх пояснює, пригадуючи оголошення в телебаченні, де малий хлопець говорить, яким це він стане мільйонером. Ми не знаємо чи ця реклама „домашнього виробу", значить таки українського чи (щобільше правдоподібне) вона — американського походження. Але ніде правди діти американські програми телебачення, які тепер стали так дуже популярні в Україні та які всі зі захопленням оглядають, хоча вони ідуть російською мовою, дають подостатком картин злочинів, крадежей, убійств і чого лише захочете, щоб вплинути на донедавна відгороджену від того залізною завісою комуністичного режиму — молодь.

А якось так у житті буває, що злий приклад завжди скоріше діләє як добрий і вже того доказ маємо в Україні.

Отже, треба б якнайскорше тому протидіяти, щоб ця епідемія не поширювалася — але як — ніхто добре не знає. Тут не поможе взаємне звинувачення, навіть не поможе звинувачувати американські впливи, а треба старатися нам усім — і батькам і суспільству — взятися до спільної акції.

Ще дуже донедавна ми — українська спільнота — в ЗСА були горді із того, що тут серед нас таких дитячих злочинів дуже мало, а і взагалі немає. Але показується, що так добре воно не є і ми зачинаємо зустрічати наслідки поганих впливів серед нашої дітвори. Вони ще не так поширені і не зосереджуються на крадіжках, які при матеріяльній стабільності непотрібні, але зате вони проявляються в інших дуже недитячих іграх, які під впливом довкілля просякають у нашу спільноту. Отже, відкриймо вуха, очі, а передусім серце, на дитячі дуже недитячі ігри та берімось до протидії!

О-КА

Микола Вірний

З ВІДДАНІСТЮ РОДОВІ І ВІРОЮ У МАЙБУТНЄ

Ярові Славутичеві — 75 років!

З 75-річчям вітаємо Вас Друже-Ювіляте! І далі таких успіхів, як останніми роками мали, щиро зичимо Вам. Ось тільки професором-емеритом не назвемо, хоч офіційно ви себе так називаєте. Не назвемо тому, що останні три роки у Вас, щодо наукових і художньо-літературних праць, такі плодовиті, що можна позаздрити. Вітаємо Вас з працьовитістю! І бажаємо далі не менше успіхів

Водночас дякуємо за інтерв'ю. Це — за себе і читачів.

П.: — Що із сучасної перспективи, Ви вважаєте за Ваше найбільше досягнення?

В.: — Виконання присяги, даної моєму рідному дідові на його смертному одрі, навесні голодного 1933 року, — розказати всьому світові, як Москва нищить Україну. Протягом 50-ти років я час від часу складав і нарешті опублікував майже повний мартиролог „Розстріляна муза" (друге видання 1992 р. в Києві). Після першого видання (Дітройт, 1955) з'явився був мій англійськомовний різновид „The Muse in Prison" (Джерзі Сити, 1956).

П.: — Скільки підручників Ви склали? Що спонукало Вашу наукову діяльність?

В.: — Я склав і видав сім підручників з української мови для англійськомовних учнів і студентів (більшість з них надається для самоосвіти): „Ukrainian in Pictures" — для дітей дошкільного віку (було два видавництва): „Ukrainian for Beginners" — для учнів шкіл (вийшло у світ сім видань); „Conversational Ukrainian" — для учнів старших клясів та студентів університетів, за зорово-слуховою методою, зі словником (з'явилось п'ять видань); „Standard Ukrainian Grammar" — для студентів і самоосвіти (два видання); „L'Ukrainien parle" — для франкомовних студентів (видано в Бельгії в двох книгах); „Manual da lingua Ucraniana" — для португальськомовних (видано в Бразилії); „Українська мова за зоровослуховою методою", кількатомне видання, для якого я приготував основний матеріял — діялоги, словник, звукозапис текстів. Найбільше вживають перші чотири підручники. Саме тепер готується до друку восьме видання „Української мови для початківців". Реакція майже 30 рецензентів була одностайна: педагогічний підхід, нормативна мова та цікаві тексти із щоденного мововжитку. Щодо наукового літературознавства, то я з молодости готувався стати україністом, досліджував нашу літературу — в першу чергу ту, яку забороняли (прирікали до забуття) в Україні російські окупанти, хижі колоністи монгольського зразка, убивці української еліти та нашого народу взагалі.

П.: — Що було стимулом до вашої поетичної творчости? Яку мету переслідували?

В.: — Думаю, що став я поетом ще у віці дев'ять років — після оглядин незатоплених запорозьких порогів та шукання слідів Січі на острові Хортиці, очевидно, разом із дідом. Відтоді мене завжди переслідувала недвозначна мета — виявити, максимально висловити себе в поезії.

Перша моя збірка „Співає колос" (Авґсбурґ, 1945) — спроба віддзеркалити степову Херсонщину в якій я народився 11-го січня 1918 року на хуторі Жученки (тоді в межах села Благородного) під Гурівським лісом.

„Гомін віків" (1946) — прославити героїчних оборонців України та їхнє подвижницьке життя; таким чином, дати зразки до наслідування в боротьбі за визволення України з московської неволі, що тривала більш як триста років. „Спрага" (1950 та „Оаза" (1960) — носталгійна лірика з елементами 'мистецтва для мистецтва'. Поема „Донька без імени" (Буенос Айрес, 1952) — засвідчення визвольної боротьби за незалежність України під час німецької окупації. „Маєстат" (1962) — прослава гетьманської ідеї з історичного погляду. „Завойовники прерій" (1968, 1974,1984) — закарбування вкладу українських поселенців у розбудову Канади. „Мудрощі мандрів" (1972) — враження з багатьох мандрівок, зокрема з подорожі навколо світу (наодинці, без круїзів). „Живі смолоскипи" (1983) — схвалення дій правозахисників у нерівній боротьбі за гідність української людини й державну незалежність України. „Шаблі тополь" (Київ, 1992) — враження з чотирьох подорожей в Україну та авторова участь у боротьбі за схвалення Акту про незалежність України на референдумі 1-го грудня 1991 року.

П.: — Що дали вам постійні мандри — для поезії та наукової діяльности?

В.: — Дуже багато! Передусім я усвідомив, який малий світ навколо нашої плянети. Мандри допомагали гамувати носталгію, нездоланну тугу за Батьківщиною. Взагалі, мандри — незаступимий лік на зранене серце. Крім того, я поєднував мандрівку з участю у міжнародних конґресах, де виступав із доповідями (англійською мовою) на українські теми, несучи українську, незфальшовану правду в широкий світ.

П.: — У яких місцевостях України ви вже побували й коли саме?

В.: — Протягом минулих трьох років я відвідав 40 міст і понад 50 сіл в Україні — від Чернігова до Херсону й Одеси та від Івано-Франківського до Луганського. Признаюся, побував без візи на Кубані та здуру в Чорнобилі та Славутичі, де заразився і дістав бронхіт (тепер лікуюся).

П.: — Які були теми ваших лекцій чи доповідей в Україні? Де виступали ви на літературних вечорах чи мітинґах, особливо перед референдумом?

В.: — Прочитав лекції в шістьох університетах: Київському (тричі), Січеславському (двічі), Запорізькому, Одеському, Івано-Франківському й Донецькому та в кількох педінститутах: Кіровоградському (ще й досі!), Криворізькому, Тернопільському (двічі), Чернігівському та в Уманському й Ірпінському училищах. Теми: „Гетьман І. Мазепа як поет", „Історіософія Є. Маланюка", „Мислитель у поезії — М. Орест", „Творчість О. Лятуринської", „Поезія Б.-І. Антонича", „Поезія О. Ольжича", „Українська література в Канаді", „Голодомор в українській літературі Заходу", „Розмовний метод навчання української мови" та інші. Виступав на з'їзді письменників, на багатьох літературних вечорах, зокрема в палаці „Україна" в Києві та в оперному театрі у Львові. На першому конґресі Міжнародної Асоціяції Українців (МАУ) прочитав наукову доповідь „Елементи барокко в українсько-канадській поезії".

П.: — Чи маєте намір ще раз поїхати в Україну, може, до якогось університету?

В.: — Так, цього року восени, на запрошення Київського університету, прочитаю семестровий курс про українську літературу в діяспорі, а також доповідь на другому конґресі МАУ у Львові.

П.: — Що надруковано з вашого доробку — в Україні та діяспорі протягом останніх двох-трьох років?

В.: — Добірки поезій уміщено в „Літературній Україні" та буквально у всіх літературно-художніх (і

(Закінчення на стор. 3)

ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Від 24-го до 27-го червня цього року у Кракові черговий раз відбулися міжнародні Дні Европейської культури. Як і рік тому, організатором „української" частини програми була Фундація св. Володимира. Протягом всього часу проходила конференція „Народи і стереотипи". Серед чехів, угорців, литовців, білорусів, росіян, французів, шведів, німців, австрійців, англійців та американців у перший день свят виступили і представники України: Марія Зубрицька, славістка, викладач університету ім. Івана Франка у Львові, з рефератом „Стереотип поляка в українській літературі", Данута Сосновська, історик літератури, працівник Інституту Досліджень Літератури у Варшаві, з доповіддю „Стереотип українця в польській літературі", проф. Богдан Струмінський з Америки з доповіддю „Образ поляка в українських прислів'ях". Доповідь на сесії мав також міністер культури України Іван Дзюба, який говорив м. ін. про три головні причини комплексу меншевартости українців.

Після завершення робочого дня сесії міністер Іван Дзюба завітав до Фундації св. Володимира. Оглянувши будинок і виставки, він зустрівся з управою Фундації, під час якої проводилися розмови про співпрацю між міністерством і створеним фундацією Центром української науки і культури та українською філологією Ягеллонського університету. Під кінець розмови міністер культури України записав у пропам'ятній книзі Фундації такі слова: „Дуже зворушений побаченим і почутим: зусиллями й успіхами ентузіястів української культури. Відчуваємо свою провину і свої зобов'язання". — Іван Дзюба, Олександер Федорук, Ярослав Ісаєвич.

Увечорі того ж дня в Ґалерії Українського Мистецтва, з нагоди 70-ліття від дня народження, відбулася зустріч з мистцем Юрієм Новосільським. У своєму

Мистецтво Ю. Новосільського — над стереотипами

Зустріч з мистцем Юрієм Новосільським (другий справа) в Ґалерії Українського Мистецтва у Кракові. Перший зліва — міністер культури України Іван Дзюба.

привітанні голова Фундації д-р Володимир Мокрий сказав: „Минуло 70 років від дня народження автора і 50 років від дня його першої, напівпідпільної, виставки, котра також відбулася у Кракові в 1943 році, і два ювілеї збіглися з річницею еманації ікон в цьому будинку. Рік тому багато з вас, достойних гостей, були на відкритті Ґалерії, діяльність якої ми не випадково розпочали виставкою церковного мистецтва, де крім церков у графіці Т. Венгриновича і реставрованих ікон XVI, XVII—XVIII і XIX ст. були, як і сьогодні, образи нашого дорогого ювіляра. Відкрита тоді виставка сакрального мистецтва була свідоцтвом воскресіння української молитви в іконі і в пісні, тієї молитви, котра з такою послідовністю була заборонювана, нищена своїми і чужими матеріялістами. Сьогодні це свято повторюється. І знову є з нами чудові церкви та ікони професора Юрія Новосільського".

Сьогодні вчені і публіцисти різних народів Европи задумувалися над причинами й наслідками існування стереотипів. Думаю, що найкращим способом на переборення неґативного стереотипу є мистецтво, особливо сакральне. Про ролю мистецтва Ю. Новосільського, яке вже спричиняється до відродження християнських вартостей під небом Польщі і України, та до гідного життя всіх людей між Віслою й Дніпром свідчать хоча б такі записи відвідувачів у пропам'ятній книзі, з якої наведу три короткі речення:

— Новосільський захоплює новим способом бачення у своїх останніх іконах. Неймовірне!..

— Правдива дружба мусить народитися в муках і боях, поляки і браття українці — здається, то ми це вже маємо за собою. — О. Й.

— З надією, що під опікунським оком святих з ікон буде зростати поєднання і взаємозрозуміння між поляками і українцями. — Рафал К., Марек П.

З висловлювань думок професора Новосільського краківський актор Кшиштоф Гадач прочитав такі рядки:

„Ікона для мене є малярським способом організування видіння людини, обличчя людини, людського тіла в такий спосіб, щоб якнайбільше тілесних елементів нашої дійсности перенести на вищі поверхи духовної свідомости людини. Справа полягає в тому, щоб після індивідуальної катастрофи, котру ми називаємо смертю, чи після масової катастрофи, котру ми називаємо кінцем світу, могло залишитися відроджене, в зовсім інших умовах духовного буття, воскресле тіло". І друга думка:

„Моєму ідеалові найближча та уява, якою на іконі є Голгофа, цебто — Розп'яття, яке не виключає аспектів катастрофи і трагедії, терпіння і тортур, але зуміє його переповнити таким духовним світлом, що ті аспекти, замість бути аспектами приниження і мучення, стають знаменами хвали. Це і є велика таємниця мистецтва" (Ю. Новосільський, „Довкола ікони").

Виконане після цих слів „Покаяння" перенесло присутніх високо над землею.

Був пригаданий довгий творчий шлях мистця. Його перші кроки у Львові під благословенням митрополита А. Шептицького; перша виставка; участь у русі польського післявоєнного художнього авангарду; великий внесок у мистецтво, особливо сакральне: розмальовані по цілому світі церкви, прекрасні ікони; внесок у філософію мистецтва; професорська діяльність в Академії Мистецтв у Кракові. А на запитання про майбутнє мистець відповів: „Не знаю, що буде в майбутньому, я не пророк. Але мистецтво є пророче, і в ньому треба шукати відповіді про майбутнє. Воно являє собою таку природу, котру тверезим розумом не збагнеш".

Серед гостей, що зібралися привітати ювіляра, було багато професорів і студентів Ягеллонського університету, представників української та польської інтеліґенції, духовенства. Між ними був присутній кардинал Францішек Махарський, кс. канцлер Броніслав Фіделюс. Були також представники вищої державної влади України — міністер культури Іван Дзюба, заступник віцепрем'єра Олександер Федорук, історик Ярослав Ісаєвич. Прийшли привітати ювіляра також консул ЗСА Діяна Марковіц, консул Польщі в Калінінграді Юрій Бар, директор справ народних меншостей Міністерства культури і мистецтва у Варшаві Богуміла Бердиховська, професор Тадеуш Хшановський (голова Суспільного комітету охорони пам'яток Кракова), Олександер Наумов, Адам Фаловський, актриса Марія Пшибильська. Взяв участь у святі ансамбль „Бандура" з Перемишля під керівництвом Ольги Левчишин-Попович.

Іван Дзюба згадав про тяжкі для всіх нас часи поневолення України, про великі втрати, котрих зазнала українська культура, про синів українського народу, розкиданих по світі, і про те, що сьогодні ми повинні всіма силами вернути славетні імена до тієї чудової скарбниці, якою є наша культура. Одне з цих імен — Юрій Новосільський. „Я щасливий, що перебування нашої делеґації у Кракові збіглося якраз з такою подією, як 70-ліття Юрія Новосільського. Цим ім'ям ще буде пишатися український народ. Тільки останнім часом українці мають можливість пізнати його творчість, пізнати вагу його імени, як одного з найвизначніших мистців сучасности", — сказав І. Дзюба. Міністер обіцяв, що ще в цьому році буде відкрита виставка ювіляра в Національному музеї у Києві.

Заступник віцепрем'єра Олександер Федорук сказав так: „Професор Новосільський дав нам добру лекцію для розуміння життя, для розуміння мистецтва, лекцію духу. Вся історія України і Польщі є пов'язана. Краків і Київ з'єднує дуже близька історична відстань. І дуже приємно, що сьогодні та відстань скоротилася. Я сьогодні слухаю лекцію ювіляра і мислю: 'Боже, будь ласкавий для Польщі і України, Боже, будь ласкавий для українців і поляків' Ми повинні бути разом"

Закінчувалася зустріч з мистцем, але не закінчувалося свято европейських культур. І просто з Ґалерії люди виходили на вулицю і знову чули українську пісню у виконанні ансамблю з Рівного, Києва і Перемишля, котрі брали участь у святкуванні вулиці Канонічої. Ще три дні тривали Дні Европейської Культури і весь час була гідно представлена наша культура.

А в останній день на головному ринку Кракова, увечорі, відбулося музично-фолкльорне свято „Як бавляться народи". П'ять народів показали свої надбання. І серед Австрії, Франції, Угорщини, Італії була і Україна. Артисти під синьо-жовтим прапором представили найкращі зразки бойківської, гуцульської, волинської, поліської музики і пісні. Цимбали, скрипки, бандури, а передусім трембіта, полонили краківську публіку.

Олег Алексійчук

ДО ВСІХ, КОМУ ДОРОГА СПРАВА РОЗБУДОВИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Дорогі Земляки!

Ми всі щасливі, бо дожили до такого часу, коли дорога нам Україна стала вільною і незалежною державою.

З преси довідуємось про важкий шлях закріплення самостійности і державности молодої незалежної держави в обличчі всяких перешкод політичного й економічного порядку та в обличчі зазіхань на її самостійність старих і нових імперських сил.

Маючи це на увазі, ми знаємо, що в таких умовах важко творити власну національну армію, яка стала б на захист Батьківщини. На шляху творення власної надійної армії знаходимо багато перешкод, які не все легко подолати. Саме тому потрібна і тут наша фінансова та моральна поміч, яка підсилювала б і зусилля будівничих, і вислідн їхньої корисної праці.

Було б дуже побажано, щоб і ми, громадяни західньої діяспори, кому дорога справа створення надійних Збройних Сил України, вислали нашу щедру пожертву до Міністерства Оборони України на понижчу адресу:

UKRAINE
УКРАЇНА
252167 Київ
Проспект Повітрянофлотський, 6
Міністерство Оборони України
Ген. Іван Іванович Штопенко
Начальник управління фінансів

Найкраще пересилати гроші за посередництвом українських висилкових агенцій, які доручають готівку безпосередньо на вказану адресу.

Ініціятор

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК реконструкції і розвитку продовжить розгляд кандидатур на пост президента банку після того, як Жак Атталі, звинувачений у зловживанні службовим становищем, змушений був зрезиґнувати. Серед кандидатів називають теперішнього керівника Центрального банку Франції Жака де Ларусьєна, колишнього прем'єр-міністра Італії Джуліяно Д'Амато і колишнього міністра фінансів Польщі Лешека Бальцеровіча.

АЛЬБЕРТІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВРУЧИВ ПОЧЕСНИЙ ДОКТОРАТ Л. ЛУК'ЯНЕНКОВІ

Вже вдруге за останні два роки Альбертійський університет вшановує громадян України врученням почесних докторатів. Минулого року це був письменник Олесь Гончар. Цього року, 10-го червня, на весняній церемонії присудження вчених ступенів Альбертійським університетом канцлер Сенді МекТеґґарт вручив почесний докторат з права першому амбасадорові України в Канаді Левкові Лук'яненкові. Обидва почесні докторанти були рекомендовані Канадським Інститутом Українських Студій при Альбертійському університеті.

Представляючи канцлерові Л. Лук'яненка, діючий директор Канадського Інституту Українських Студій д-р Зенон Когут подав короткий, але яскравий його життєпис Лук'яненка. „Продовж свого небуденного життя він був в авангарді боротьби за людські права, політичну демократизацію та українську незалежність. Він втілює високі ідеали, моральну мужність і служіння нації й людству". При цих словах переповнена найбільша заля Едмонтону Ювілейна авдиторія вітала гостя зливою оплесків і вставанням з місць.

Почесний докторат присуджено, як підкреслив канцлер університету С. МакТаґґарт, „На відзначення визначного громадянина світу, за... мужність у непохитному відстоюванні основних свобод..."

У своїй промові-відповіді Л. Лук'яненко звернувся до слухачів з філософським роздумуванням про життя та його суть, про призначення людини на землі, її внесок в історичний процес. Три речі, за його словами, допомогли йому вижити у страшні і довгі роки тюрм і таборів. „Перше — це моя безконечна любов до України і моє тверде переконання, що це є правильно боротися за її незалежність. Друге — це моя віра в Бога і готовість витримати будь-які муки. Трєтє — це узгіднення між тим, що диктує моя свідомість, і тим, як я насправді живу моє життя".

Амбасадор Л. Лук'яненко (сидить) і д-ром З. Когутом.

Л. Лук'яненко, за його власними словами, „щасливий чоловік", тому що він дожив до того, щоб побачити свою батьківщину вільною. І, звертаючись до авдиторії, він закінчив свою промову словами: „Приміряючись до своїх життєвих завдань, не забувайте про вищий поклик, який всі ми поділяємо, — поклик поширювати добро і справедливість по всьому світі".

На думку відомого громадсько-політичного діяча Едмонтону, колишнього канцлера Альбертійського університету адвоката Петра Саварина, „це є унікальна подія в його особистому житті і в житті України. Щоб людина, яка 25 років прожила на засланні і в тюрмах, була засуджена на смерть, опісля репрезентувала вільну державу Україну, як амбасадор у вільній західній демократії — це унікальне явище. Такого другого не буде, бо, врешті, незалежна Україна вже є".

На честь Л. Лук'яненка сенат Альбертійського університету придбав і подарував спеціяльній колекції книг та стародруків університетської бібліотеки рідкісне двотомне зібрання журналу „Правда" з 1878 року — науково-політичного видання Товариства ім. Шевченка, редагованого Володимиром Барвінським. Журнал виходив у Львові між 1867 і 1896 роками і був найголовнішим і найважливішим інтелектуальним органом для галичан-народників до 1880 року, коли його замінила газета „Діло".

В честь Л. Лук'яненка канцлер С. МекТеґґарт і президент університету Пол Девенпорт влаштували полуденок, а увечері канцлер у своїй резиденції дав обід на честь всіх почесних докторів цьогорічної церемонії, де були присутні Л. Лук'яненко з дружиною Надією та д-р З. Когут.

11-го червня Л. Лук'яненко мав зустріч з асистентом заступника міністра економічного розвитку і туризму Миррі Расмуссоном, після чого у супроводі Радомира Білаша від'їхав на оглядини Села спадщини української культури, музею під відкритим небом біля Едмонтону.

Наступного дня, 12-го червня, Л. Лук'яненко з дружиною, супроводжувані д-ром З. Когутом і Зоряною Когут та Ярославом Баланом, консультантом екомузею „Калинова країна", відвідали історичні місця перших поселень українських іміґрантів в Альберті. 13-го червня гості від'їхали до Британської Колюмбії.

Галина Клід

З відданістю...

(Закінчення зі стор. 2)

подібних до них) журналах (разом понад 10). Дослідження та наукові статті — журналах „Всесвіт", „Слово і час", у тій же „Літературній Україні" та в річникові „Золотий гомін" (1991).

Досі в Україні вийшло у світ моїх вісім книжок: „Місцями запорозькими", спогади (Львів, „Меморіял", 1991). „Слово про Запорозьку Січ", вірші (Січеслав: „Січ", 1991, 1992,1993).„Соловецький в'язень", поема й вірші (Київ: „Веселка", 1992). „Шаблі тополь", сонети (Київ: „Український письменник", 1992).„Живі смолоскипи", поезії (Львів; „Каменяр", 1992). „Моя доба", поема, 625 октав (Львів: „Меморіял", 1993). „Меч і перо": вибрані дослідження та статті (Київ: „Дніпро", 1992). „Розстріляна муза", мартиролог (Київ: „Либідь", 1992.

Видано в Канаді, заходами видавництва „Славута": Українська література в Канаді: дослідження та статті (Едмонтон, 1992); Три поеми і шість поезій, двотомне видання, вміщено українські оригінали та англійські переклади Р. О. Татчина, О. Фербей і Ватсона Кірконела (Едмонтон, 1992).

П.: — Десять книжок видано протягом трьох років. А що ж далі?

В.: — У Херсоні, заходами місцевого відділу СПУ, приготовано до друку чи пак передруку мою першу збірку, з 1945 року, „Співає колос", що складається зі степової лірики. На черзі підсумкове видання „Твори в двох томах", що друкується у видавництві „Дніпро". Крім того для видавництва „Либідь" готую до друку дослідження „Шевченкова поетика", друге доповнене видання (перше з'явилося 1964 р. в Канаді).

• • •

Ще і ще спасибі за інтерв'ю. А поруч з найщирішими побажаннями з Ювілейним роком, від мене особливе привітання за те, що мені дуже зрозуміле і близьке: честь і слава Вам за дотримання присяги дідусеві, за вірність родові і незахитану відданість народові й Батьківщині.

Щасти Вам і в майбутньому!

Протилежні...

(Закінчення зі стор. 2)

дом Росії.

8. Україна не може здобути ядерний статус без неґативних наслідків для її співвідношення з ЗСА; іншими державами Заходу. Годі буде омминути санкції ЗСА проти України, збліднуть перспективи поширення економічних зв'язків, зокрема прямої допомоги і західніх інвестицій. Зламанням своїх запевнень про вибір без'ядерного статусу Україна закріпить опінію ненадійного партнера, послабить готовність Заходу заключати нові договори. Навіть оборонна спроможність України буде послаблена з уваги на факт, що всі більші західні партнери керуються принципом не сприяти розбудові військового потенціялу будь-якої держави, яка хоче бути ядерною потугою.

Стільки про протилежні погляди двох авторитетних американських політологів. Вартий уваги факт, що обидва автори не уважають реальними домагання, які висунула Україна про ґарантії безпеки чи то від усіх теперішніх ядерних держав, чи то від ЗСА і Росії. Без огляду на рішення про свій ядерний чи без'ядерний статус, Україна мусить покладатися на власні ресурси. Обидва автори вимінають також питання про можливість включення України в існуючу систему колективної безпеки НАТО, або створення нового колективу держав Центрально-Східньої Европи, перед якими стоїть подібна загроза безпеки від того ж північного сусіда.

Замість квітів на могилу дорогого

бл. п. Левка Пасічинського

зложили 100 дол.
на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Львові

Ірена і Роман ЛЕВИЦЬКІ

З глибоким жалем повідомляємо членство ОДВУ і всю українську громаду, що 17-го липня 1993 р. відійшов у вічність у Чикаґо, Ілл.

бл. п.

ЛЮБОМИР КУЗИК

член ОУН, поручник 1-ої Дивізії УНАрмії, член ОДВУ, основник видавничої спілки журналу „Самостійна Україна".

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 22-го липня в соборі св. Володимира й Ольги, а після на цвинтарі св. Миколая.

Висловлюємо глибоке співчуття дружині, доні і синові та всій родині.

2-ий Відділ ОДВУ, Чикаґо, Ілл.

24-ий Літературний конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек

Проголошуємо 24-ий Літературний конкурс для дітей та молоді-студентів. Тема Конкурсу: „Голод в Україні (1932—33 роки) моїми очима".

Вікові групи учасників конкурсу: 7—11 років, 12—14 років, 15—18 років і 19—23 роки.

Реченець конкурсу 31-го грудня 1993 року. Конкурсові праці під псевдонімом слід пересилати на подану внизу адресу, а в закритій коверті подати справжнє прізвище автора.

Жюрі 24-го Конкурсу СФУЖО: д-р О. Копач, Л. Храплива-Щур і Я. Зорич.

Адреса: World Federation of Ukrainian Women's Organizations, 2336 Bloor St. West. Box 84578, Toronto, ON M6S 1T0 Canada.

Українські лікарі дбають за здоров'я українських дипломатів та їх родин

Дізнавшись, що персонал представництв України в Америці не є забезпечений медичною обслугою, д-р Адріян Баранецький, голова УЛТПА Метрополітального Відділу Ню Йорку, вийшов з цікавою і корисною ініціятивою, метою якої є створити мережу лікарів, які уділяли б медичну допомогу представникам України безплатно. З цією метою він звернувся до членів своєї організації, в наслідок чого цілий ряд лікарів радо погодились виконати ще один додатковий національно-громадський обов'язок.

Між тими, які вже зголосились є такі лікарі: А. Баранецький, Марія Єфремов, Артур Григорович, Орест Козіцький, Юрій Крижанівський, Роналд Літепло, Клеменс Рогозинський, Стефан Семчишин, Катерина Скуза, Ярослав Ставничий, Юрій Стеценко, Юрій Трухлий та Степан Ворох.

До цього почесного списка треба додати також тих лікарів, які не відповіли на опитування, але які вже довший час допомагають потребуючим медичної опіки українським політикам та іншим представникам України. Хочеться в першу чергу згадати невтомну працю д-ра Зенона Матківського. Також великі послуги зробили такі лікарі як Любомир Явний, Любомир Кузьмак, Дарко Ворох, Тарас Шегедин, Андрій Бурачинський, Микола Бродин, Юрій Тритяк, Юрій Сай, Марко Олесницький, Володимир Матківський, Остап Тершаковець та техник Євген Голюка.

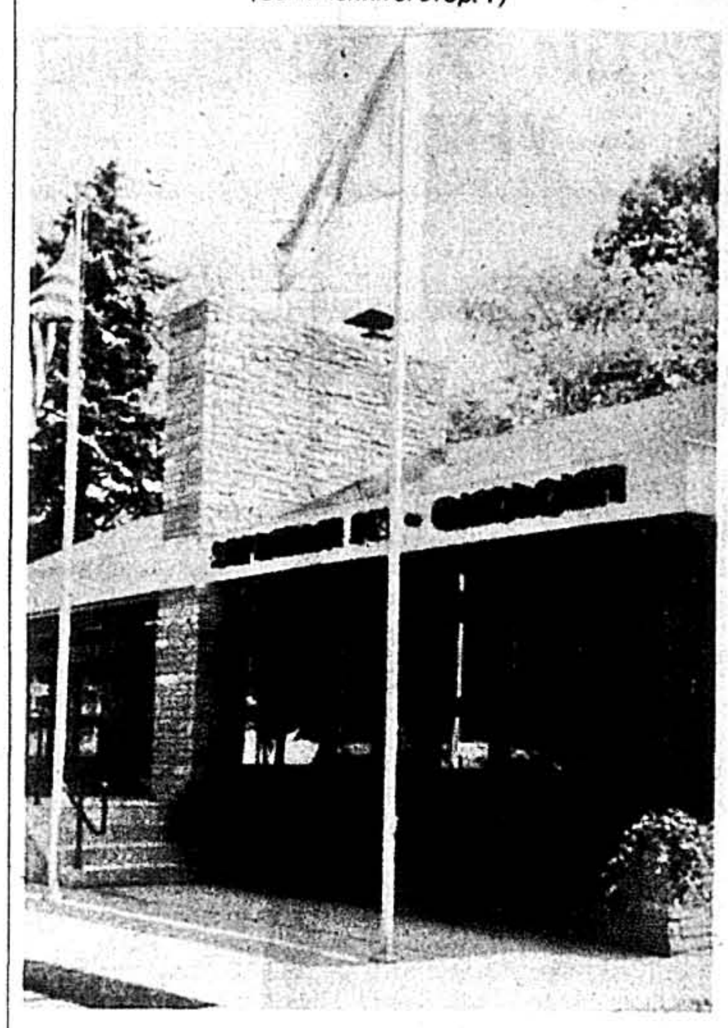
Мушу признатись, що писати про благородну діяльність наших лікарів сповняє мене гордістю за наших професіоналістів. Я переконаний, що й інші лікарі зголосяться до цієї акції. Також хочеться вірити, що наші лікарі в Чикаго і Вашінгтоні підуть за добрим прикладом Ню Йорку і створять в своїх містах подібну мережу лікарської обслуги представникам України.

Я напевно не всіх згадав, але і їм висловлюю признання.

Д-р Тарас Гунчак

„Допомогти..."

(Закінчення зі стор. 1)

Новий будинок кредитівки „Самопоміч" в Клифтоні

лише деякий час, щоб набрати досвіду в наших установах.

Ось саме недавно, як розповідає Я. Федун, тут був на практиці кооператор зі Стрия, який, як один із членів групи з України перебував в ЗСА для впізнання праці українських кооператив в діяспорі.

Постійно працюють також сили, що приїхали з України і так, як бачимо наші установи стараються допомогти своїм друзям з батьківщини.

В загальному наші кредитівки стоять кожному на потребу і справді аж дивно стає коли вже вдруге чуємо із уст наших провідних кооперативних діячів сумну правду, що не більше як 20% українських поселенців в ЗСА користується саме їхньою допомогою у своїх фінансових проблемах, дарма позичках, чи ощадностях. Питаємося Я. Федуна скільки членів охоплює кредитівка у Клифтоні та довідуємося, що їх біля 3,000 осіб, і цей стан помітно побільшився від часу побудови нового приміщення, яке притягає нових клієнтів своїм гарним устаткуванням.

Дирекція плянує тепер також широку рекляму своїх обслуг і надіється на збільшення числа членів.

Розуміється, з їхнім збільшенням буде зростати також капітал, а цим можливості допомагати українській спільноті не лише фінансово, але також відповідними датками на культурні та інші цілі, які так важливі у втриманні та скріпленні нашої спільноти.

Доказом, як дирекція Кредитової Кооперативи в Клифтоні розуміє свої широкі завдання є саме її однозгідне рішення дати на будову Українського Музею 10,000 дол.

Вручаючи чек на цю суму представникам Українського Музею, Я. Федун сказав, що всі члени Дирекції, в більшості молоді люди, беззастережно прихилилися до прохання А. Алиськевич та О. Гнатейко допомогти у зібранні фонду на будову УМ, уважаючи, як він каже, що цей новий будинок УМ, це буде відкриття вікна у міжнародний культурний світ, який зможе там пізнавати українську культуру та поставить її нарівні інших західних народів.

— Це буде справжня культурна амбасада України в Ню Йорку, — каже Я. Федун, — а наша громада потребує таких якорів, як український музей, їх потребує, зокрема, молоде покоління яке буде ідентифікуватися з культурними нашими надбаннями і українською культурою саме через таку установу, яка не буде стояти позаду інших. Нам здається, що, помагаючи музеєві, будемо помагати Україні і це повинні зрозуміти всі українські поселенці в ЗСА.

Ми відкриваємо вікно не лише своїм датком, але також позитивною настановою до будови музею і тому від сьогодні встановлюємо в нашій „Самопомочі" окреме конто на його будову. Хай кожний має можливість навіть скромною лептою причинитися до завершення цього задуму, що тепер дуже а дуже на потребу. Конто УМ у нас має число 03620-99 і ми надіємося, що воно в скорому часі буде помітно зростати — каже на прощання Я. Федун.

Українська школа при церкві-пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дирекція і Батьківський Комітет української школи повідомляє, що тепер переводиться вписи учнів всіх кляс на 1993—94 шкільний рік. Дирекція і Батьківський Комітет школи просять усіх батьків зареєструвати своїх дітей якнайраніше. Це допоможе Дирекції у плянуванні шкільного року. Українська школа, яка існує при церкві-пам'ятнику в Савт Бавнд Бруку знаходиться в приміщеннях Дому Української Культури. Сьогодні школа нараховує понад 100 учнів. Існує в школі кляса малят і садочок. Також від 1-ої до 12-ої кляси є навчання українознавства. Крім того існують кляси релігії, співу і танців. Проситься звертатись до директорки Христі Сизоненко на число телефону (201) 895-4868, або до голови Батьківського Комітету Ніни Ведмідь на число (908) 563-2690.

Юрко Міщенко

На захист гімназії „Рідної школи" у Львові

Колишні учениці приватної гімназії *„Рідної школи"* ім. Іллі й Івана Кокорудзів у Львові вирішили встановити пропам'ятну таблицю на фасаді будинку цієї школи, щоб цим зберегти пам'ять заслужених фундаторів, що їхніми фондами побудовано цей гарний будинок.

Цю давно заплановану врочистість було відкладено з огляду на непередбачені трудноші, а для точнішої інформації хай послужить відпис з листа зі Львова членки організаційного комітету:

„В нас з усіма, навіть простими, справами виникають затруднення і крутійства як залишок тактики 'давніх часів'. Наш Організаційний комітет добився тільки того, що школу ч. 5 (нашу гімназію) формально переіменували українською, хоч українських початкових кляс є тільки 7, а російських старших 16. Добитися переносу учнів та педагогічного персоналу в інші російські школи по сусідству неможливо, хоч там є недобір по 15—20 учнів у клясі, а в українських є по 30. Ще дальше за старими нормами платять більше вчителям російських шкіл, ніж українських — така була рівноправність в УССР і залишилася надалі в Україні.

Наше начальство дуже 'делікатне', а голова товариства 'Росія' надто енергійний тобто 'наглий', зразу починає бігати і скандалити, що кривдять російську меншість та російські школи. Тому так все тягнеться шляхом 'еволюції' і нема можливости зробити цю гімназію повністю українською і надати їй назву фундації ім. Іллі та Іванни Кокорудзів, поки нижчі українські кляси не дійдуть до 10—11 кляс. Ця еволюція буде тривати ще декілька років, тим більше, що педагогічний персонал школи в тому зацікавлений".

У цій справі організатори зверталися безуспішно до відповідних інстанцій у Львові та в Києві, але представник Президента Степан Давимука навіть не відповів на їхнього листа. Поборовши деякі трудноші, організатори все ж таки вирішили хоч встановити цю пропам'ятну плиту на фасаді будинку школи 1-го вересня ц. р., хоча зорганізування ширшого з'їзду вже не буде можливе.

Тож організатори нам пишуть:

„Дуже було б приємно, щоб був хтось із товаришок з діяспори, а якщо це неможливо, то прошу хоч прислати вітальну телеграму або листа на ім'я голови організаційного комітету, рівно ж пам'ятки: знимки, спомини і т. д.

Адреса голови організаційної групи: д-р Оксана Старчук-Тузяк, Львів, вул. Київська, 28 а/6.

Запрошуємо тих колишніх учениць УПТ „Рідна Школа", що будуть в цей час у Львові, прибути на наше свято в школу ч. 5 на вул. Кокорудзів, хоч ще немає на будинках нової назви, а ще є давня назва — вул. Осипенка".

З огляду на дуже короткий час навряд чи хтось з діяспори зможе поїхати до Львова. Але нам усім, не лише рідношкільникам, конечно потрібно підтримати Львівський рідношкільний Комітет та створити ініціятивну групу відродження гімназії „Рідної Школи" у Львові, писати на цю тему до преси в діяспорі та в Україні, головно представникові Президента Степанові Давимуці.

Зробім це не лише із-за сантименту, але з патріотичного обов'язку. Хай ця справа набере розголосу, бож чи це не сором, щоб приватна українська школа з власним будинком, спорудженим власними коштами подружжя Іллі та Іванни Кокорудзів для української молоді була „окупована" чужими силами ще після трьох років самостійности України. І це не у східніх областях, а в Західній Україні — бастіоні українства, у княжому городі Львові.

Теодозія Клюфас-Савицька

КОНСТИТУЦІЙНА АСАМБЛЕЯ Перу більшістю голосів затвердила проєкт закону, який передбачає кару смерти для терористів. Діюча від 1979 року конституція дозволяла цю кару тільки у випадку „зради батьківщини". Прийняттю нового закону передували гострі дебати. На думку опозиції, кара смерти для терористів суперечить міжнародним угодам про права людини, під якими стоїть також підпис Перу. Тим часом прихильники президента Альберто Фухіморі вимагали затвердження кари смерти не тільки для терористів, але й для торгівців наркотиками, викрадачів людей і для осіб, котрі вчинили насильство над дітьми.

ФЕДЕРАЛЬНІ ЗВІДОМЛЕННЯ вказують, що конгресмен Ден Ростенковскі вже витратив 355,000 дол. зі своїх виборчих фондів на оплату адвокатів у боротьбі з федеральними обвинуваченнями його та його дорадників за минулих 18 місяців. Такий ужиток виборчих фондів є цілком законним, але сума за оплату адвокатських послуг вказує на кількість клопотів, у яких знаходиться Д. Ростенковсі, демократ з Іллиной, який очолює Комісію засобів і способів у Палаті Репрезентантів.

Передчасна смерть заслуженого львів'янина

Зі Львова прийшла сумна вістка, що там передчасно на 72-му році життя помер 14-го липня ц. р. св. п. д-р Володимир Стеник, професор анатомії Медичного Інституту, журналіст і громадський діяч. Цю вістку подала львівська газета „Молода Галичина", співробітником якої був покійний.

Стараннями д-ра Стеника Львівський Театр ім. М. Заньковецької під керівництвом головного режисера Ф. Стригуна поставить п'єсу тоді молодого автора-драматурга Константина Гупала п. з. „Тріюмф прокурора Дальського", яка під час німецької окупації Галичини мала величезний успіх у Львівському Оперному Театрі в постановці Володимира Блавацького.

Хоч п'єса мала антибольшевицьке спрямування, то німецька цензура зняла її зі сцени, мовляв, вона „сповнена ненависти до всіх окупантів, в тому й гітлерівських". Насправді причиною було те, що її автор приєднався до „Похідних Груп" і в Києві тісно співпрацював з посадником міста Багазієм, який безстрашно протиставився звірським методам німецької адміністрації. К. Гупала й посадника Багазія та поетесу Олену Телігу німці розстріляли в Бабиному Яру.

Ця п'єса ніколи не появилася друком, але зберігся її циклостильний оригінал у руках знаменитої драматичної акторки Віри Левицької в Філядельфії. Вона ласкаво випозичила цей манускрипт завдяки старанням д-ра Стеника та за допомогою актора Степана Крижанівського і Володимира Барагури.

На жаль, ентузіяст відновлення цієї п'єси св. п. д-р Стеник не діждався її здійснення з нагоди 60-річчя голоду в Україні, але дух його вітатиме на її дебюті.

Вдячна львівська громадськість масово взяла участь у похоронних відправах та провела покійного на вічний спочинок на Личаківському кладовищі.

Д-р Стеник залишив у глибокому смутку дружину Ярославу та сина Юрія з дружиною.

(в. б.)